

Byggnadsminnesförklaring av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse, parstuga och enkelstuga, på fastigheten Gunnarvattnet 1:52, Hotagens sn, Krokoms kn, Jämtlands län

(2 bilagor)

Fråga om byggnadsminnesförklaring väcktes 1990 av Jämtlands läns museum. Ägaren har i likhet med byggnadsnämnden inte framfört någon erinran mot de föreslagna skyddsföreskrifterna som utarbetats tillsammans med Jämtlands läns museum.

Gården Gunnarvattnet 1:52, Per-Hansagården, ligger i byn Gunnarvattnet. Byn tillkom 1767 som tre nybyggen på kronojord och befolkades från början av norrmän. Gårdarna anlade på ömse sidor om Hembäckens utlopp i sjön Gunnarvattnet. På en avvitringskarta från 1830 finns fyra gårdar markerade och vid laga skifte 1890-93 hade gårdarnas antal ökat till nio. Den nu aktuella gården omfattade 14 kappland skatte och innehades av bonden Daniel Jonsson som tilldelades kvarboenderätt.

Gården består idag av en tvåvåning parstuga sannolikt från 1700-talets slut, en något yngre enkelstuga samt delvis timrade ekonomibyggnader från 1800- och 1900-talen. Parstugan och enkelstugan har under 1980-1990 rustats upp med statliga byggnadsvårdsmedel.

Parstugan är timrad i två våningar på en grund av natursten och under tak av nylagd pannplåt. Fasaden är klädd med omålad lockpanel och fönstren är delvis småspröjsade med 2x6 rutor i smala träspröjsar. Porten utgörs av en inåtgående dubbeldörr med rikt överstycke i nyklassicistiskt utförande. Byggnaden har haft ett påkostat utförande med bl a inbyggda vattenrännor i takfoten samt ursprungligen haft valmat tak och varit målad med vit fasadfärg.

Invändigt finns fler bevarade spisar i båda våningarna samt väggmålningar på panelerna. Motiven är bl a kolonner med blomstermotiv och geometriska fält.

Enkelstugan är i lika utförande som parstugan men visar spår av att ha varit rödfärgad. Fönstren har sexrutor på bottenvåningen medan övervåningens fönster är mindre och kvadratiska med fyra rutor. Porten är en inåtgående dubbeldörr med dekorerade speglar varav fragment av målade blomstermotiv finns på en övre spegel. Porten kröns av ett mycket dekorativt överstycke med profilerade konsoler och ett litet tak. Även överstycket är bemålat med figurmotiv.

Invändigt finns delvis bevarad fast inredning, väggmålningar med schablon och fragment av landskapsmotiv samt en illusoriskt målad järnkamin med årtalet 1856.

Skyddsområdet omfattar de öppna markerna runt gårdens byggnader enligt bifogad karta.

De ovan nämnda byggnaderna med skyddsområde utgör ett utmärkt exempel på en stor och välbyggd nybyggargård från 1700-talet vars välstånd grundades på dess kolossala marker där kreatursbete, jakt och fiske spelade den avgörande rollen. Kronans medvetna kolonisationspolitik under 1700-talet gjorde att en rad byar grundades i de tidigare öde fjälltrakterna. Gunnarvattnet gränsar direkt till fjällvärlden och de välbevarade byggnaderna på Gunnarvattnet 1:52 är att betrakta som synnerligen märkliga.

Länsstyrelsen förklarar, med stöd av 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen m m, de rubricerade byggnaderna och deras skyddsområde på fastigheten Gunnarvattnet 1:52, Hotagens sn, Krokoms kn, Jämtlands län, för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter.

1. Byggnaderna får ej rivas, flyttas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
2. I byggnadens inre får inte göras ingrepp i eller ändring av stomme eller planlösning. Arbeten, som innebär ingrepp i eller förändringar av den fasta inredningen och dekorativa utsmyckningen, får inte utföras. För parstugan gäller detta samtliga rum inkl. trapphuset och för enkelstugan, kammaren på övre planet och trapphus med farstukammare.

3. Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller. Vård och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt och med sådana material att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
4. Det område kring byggnaden som markerats på bifogad karta får inte ytterligare bebyggas. Det skall hållas i sådant skick, att byggnadens utseende och karaktär inte förvanskas.

Länsstyrelsen lämnar utan kostnad för ägaren råd och anvisningar i fråga om vård och underhåll.

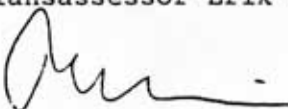
Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § lagen om kulturminnen m m lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skydds-föreskrifterna.

Länsstyrelsen får ställa de villkor för tillståndet som är skäliga med hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen. Villkoren får avse hur ändringen skall utföras samt den dokumentation som behövs.

Enligt 3 kap 21 § (SFS 1988:950) ovannämnda lag gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

Detta beslut kan överklagas hos kammarätten i Sundsvall, se bilaga.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har förste länsassessor Erik Berglund deltagit.

Tage Levin
länsråd

Jan Raihle
länsantikvarie

